

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Lucae Opalenii. Marsalci Curiae Regni Poloniae. Seu
(Anagrammatice.) Pauli Næoceli De Officiis Libri Tres**

Opaliński, Łukasz

Amsterdami, 1668

Appendicis Vice. Monita quaedam ad Probitatem retinendam pertinentia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46825](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46825)

APPENDICIS VICE.

Monita quædam ad Probitatem retinendam pertinentia.

SEd in libri hac clausula, addenda quædam monita supersunt: quæ in Contextu & serie tractationis inferi vix commodè poterant: cùm tamen ad recentitas Probitatis partes, apprimè facere videantur. Meritò itaque illis hunc librum consignabo.

Primò ergo, ad *Anamartbisiã*, unice Impeccantiam, pertinet, sacrum illud dictum: Memorare novissima, & in æternum non peccabis. seu fugã vitiorum, Novissima verò hæc sunt: *Mors* assiduò veniens, non longè remota, certa eventum, incerta tempore: ideoquè semper expectanda. Non est enim, ut diem rectè *Primum* peragas, nisi illum ut ultimum existimes. *monitum* *memoria* *novissimorum.* *Mortis.* Omnem itaque tibi supremum diluxisse *Judicii.* puta. Deinde: cogita, *reddendæ rationis,* omnium quæ egeris, dixeris, cogitaveris, certam & *præstitutam diem:* toties eloquio Dei promissam, acingeminatam. Postremò: *Premii* *aut pœnæ* expende, *aut pœnæ* *magnitudinem:* & spem ejus metumquè: prout merueris. Horum autem vivâ recordatione, non censeas reddi vitam terrore turbatam, *Vita hinc* *emenda-* *tio, &* *quies.* anxiam tristitiã, & negotiorum ac omnis actionis ut superfluxæ incuriosam: Quinimo tranquillam potius, quâ

ad portum & quietem veram ferimur: Terroris expertem & vacuam: dum nempe ille timorum maximus, haud urget, lethi metus. Emendatam denique: quippe sedulam boni operis & meriti: & exinde lætam semper.

Alterum impeccantiæ remedium, cogitare, *præsentem tibi semper, & cuncta videntem adesse Deum.* Fastidit hoc & averfatur apud Ciceronem Epicureus: dum conqueritur, impositum Cervicibus nostris sempiternum Dominum, omnia advertentem, quem dies & noctes timemus: Sed non *Christiana nostra Philosophia, cui initium sapientiæ est timor Domini:* firmum nempe peccati, & temerandæ conscientiaæ frenum. Illud verò non potest haberi, nisi firmiter agnoscamus, præsentem nobis Deum. Agnoscimus ergo, scimusquè, quòd *non ita nos ambiat, undique, & impleat aër, ut ille.* Imminus enim non esset, ni ubique esset: ni operi suo & circumfusus, & inditus, extralud, & intra. Itaque *in illo vivimus, movemur, & sumus.* Ideoque omnes animi ac cogitationis recessus, pervadit: ac penetrat: & tacita quamvis, loquitur illi voluntas. Cùm itaque solus fueris, *cùm fores clauseris, ne putes te esse sine arbitro.* Videt te enim, & aspicit præsens Deus. Sancti in Deo, & Angeli, testes intendunt

*Alterum
monitum
præsentia
Dei.*

*Qui nobis
adeft,
& inest.*

*Et aspici-
cit nostra.*

dunt oculos. Deo verò spectatore, & olim ^{Ideoquè}
 Judice, & Vindice, tum verò tot testibus ^{eo coram}
 coram, quanta esse debet non dicam vere- ^{non pec-}
 cundia, sed abominatio etiam, terror ^{candum.}
 horrorquè peccandi. Altè id ergo defiga-
 mus in animo, in Conspectu Dei, Ope-
 re Verbo, Cogitatione versemur: $\kappa\ \ddagger$ Et invi-
^{ἀόρατον, ὡς ὄροντες, ἐκαρτερίσαμεν.} sibilem,

Tertium Probitatis retinendæ monitum, ^{tanquam}
 & salutare velut Antidotum, censeo: ^{videntes}
 quod vocare solemus *Examen Conscientiæ*. ^{sustineã.}

Quo velut in numerato habemus, ^{Monitum}
omnes animi: ad exemplar ejus; qui dixit: ^{tertium}
Anima mea in manibus meis semper: ut ^{Examen}
 nempe ob oculos posita spectataquè quo- ^{conscien-}
 tidie emendatior esset. ^{tia.}

Quemlibet itaque
 diem scrutemur. Commotionum, quò
 nos ducant, quantum raptent, & modum
 & finem, in nobis speculemur. Quæ vi- ^{Quo vita}
 tia magis infestent, ac urgeant, expendatur ^{judicatur}
 mus; & huic fini *facta, dicta, cogitata* ^{& corri-}
remetiamur. ^{pitur.} Causam omnium, coram in-
 terno conscientiae Judice dicamus. Et quia
 hoc arbitro nemo nocens absolvitur; pœ-
 nam etiã *pœnitentiã* sumamus, donec
 exercitatione istã sanetur, quidquid cor-
 ruptum & pravum fuerit.

Verùm, quia Judicium hoc, quod de ^{Quartū}
 Nobis ipsis instituimus, sæpe depravat, ^{varia ad-}
 semper se insinuans amor sui: qui conni- ^{monitio.}
 vere quemque ad sua vitia facit; usu verò

compertum, in aliena nos cernere acutiùs; Ideo quartum monitum, magno præsidio ad parandam omnium commotionum eutaxiam & virtutum exercitium erit: Testem aliquem, & Inspectorem, imò Censorem bonum & prudentem, eligere: cui nos aperiamus: & revelemus. Nam, si est aliquid, (ut inquit ille) quod ex viro bono, vel tacente proficias, quantò magis docente, instruente, admonente? Elige itaque, qui tibi blandè, temperanter, non affectu sed iudicio, munus hoc amici monitoris exercent: deinde moneri ab eo ne detrectes, nam alioqui *αὐθέρησι*, *ἀδεπαῖσιν*. Cæterùm vel hinc eximius non corpatet fructus: & præstantissimum veræ probitatis remedium ex instituto Religionis Catholicæ: quo *confitemur alter alteri peccata nostra: & conscios facimus Conscientiæ nostræ: non modò monitores, sed omnino Iudices*. Sed hac de re suo loco, nempe libro qui de Pietate.

A viro bono.

Qui ad hoc eligendus.

Non monitus, non correctus. Confessio Catholica etiam huic fini.

Quintum monitum. Exercitium virtutum. Præceptis addendâ exercitationem.

Quintum ultimumq; monitum, idquè ad *eupraxiam* propriè pertinens est. Ut non in præceptorum cognitione tantùm sistamus: sed illa ad usum etiam aptemus: transferamusque. Cùm enim nulla ars & artificium solis constet præceptis: sed addi exercitatio debeat, quæ omnia evincit perficitquè; certè & sapientiæ, quam artem bene vivendi quispiam dixit, adhibenda

benda *ἀσκησις* est : quæ illam demum con-
 summatam reddat. Præclare enim uttatio, Exerci-
 multa Epictetus dixit : Peccari à Philoso-
 phiæ studiosis , quòd dogmatum demon-
 strationem potissimùm inquirant , usum
 verò illorum insuper habeant. Exempli
 causa : si ponatur dogma , non esse men- Nec dis-
 tiendum ; causa inquiritur dicti : & de- putare
 monstratio mandatur memoriæ : res ipsa oportet.
 non impletur. Itaque mentimur quidem,
 inquit : quamvis interrogati , cur non sit
 mentiendum ; Causam in promptu ha-
 beamus. Ergo non in cognitione tantùm,
 & indagandi labore , nec in differendi pe-
 ritiâ ponenda est opera : sed facta omnino
 addenda : inquè illis potissima profectus
 ratio collocanda. *Non enim ingenium exco-*
lere oportet , sed animum : non solertiæ lau-
 dem aut oblectationem captare ex studio
 sapientiæ , sed fructum : qui nos expertes
 vitiorum , Commotionum arbitros, Vir-
 tutum compotes , Temperantes inquam, Sed vi-
 Justos, Fortes reddat. Frustra alioqui no- vere.
 titia præceptorum , si de virtute locuti,
 vitia sectemur. *Frustra Probitas , quæ in-*
tra verba tantùm consistit. Non enim Au-
 ditores legis , ac periti ejus interpretes,
 sed factores operis , officium implebunt :
 ac præmium consequentur.